

הבנת האמנות

קומפוזיציה / מיחבר

נכתב ונערך על ידי

שירלי דולב – מורה לאמנות

קומפוזיציה

הגדרה:

- קומפוזיציה (או מיחבר) באמנות היא תוצר היחסים בין אובייקט לבין מסגרת היצירה האמנותית, וכן בין האובייקטים השונים בתוך היצירה.
- פירוש המילה קומפוזיציה הוא מיקום-יחד (com-position).

סוגי קומפוזיציה

- **קומפוזיציה פתוחה** – האובייקטים פונים כלפי חוץ ולעתים אף חורגים, או נקטעים באמצעות המסגרת. סגנון זה בולט בזרם הפוטוריסטי ובזרם האימפרסיוניסטי.
- **קומפוזיציה סגורה** – האובייקטים פונים כלפי המרכז והם אינם קטועים.
- **קומפוזיציה סימטרית** - כאשר שני חלקי היצירה זהים, כמו באדריכלות של מקדשים עתיקים.
- **קומפוזיציה מאוזנת** - כאשר יש איזון בין שני חלקי התמונה. האיזון יכול להיות צבעוני וצורני. קומפוזיציות מאוזנות ניתן לראות בציורים של מונדריאן.
- **קומפוזיציה סטאטית** – מאוזנת. לרוב האובייקטים מתמקמים בכיוון הבסיס.
- **קומפוזיציה דינמית** – נוצרת באמצעות קווים אלכסונים או שבורים או אובייקטים בכיוונים שונים המסיטים את עין הצופה ויוצרים בלבול.
- **קומפוזיציה מרכזית** - קומפוזיציה בה המיקוד נמצא במרכז הציור. קומפוזיציה מדויקת זו יוצרת תחושה לא טבעית והיא באה לשימוש בעיקר לצרכים פורמאליים.
- **קומפוזיציה מיקרית** – אין איזון בין חלקי התמונה והאוריינטציה של האובייקטים אינה מתוכננת.

סוגי קומפוזיציה

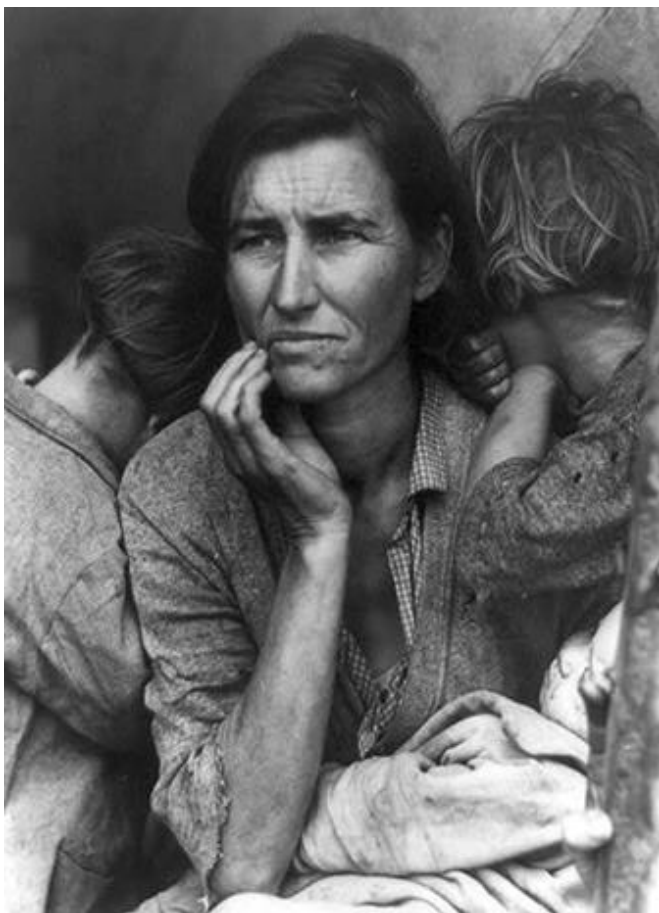
- **קומפוזיציה אנכית** - הגופים העיקריים מאורגנים בקו מאוזן ביחס למסגרת.
- **קומפוזיציה אופקית** – הגופים העיקריים מאורגנים בקו מאונך ביחס למסגרת.
- **קומפוזיציה אלכסונית** - הגופים העיקריים מאורגנים באלכסון יחסית למסגרת. הגופים שוברים את המצב השלם וההרמוני ומרמזים על פעלתנות. כך נוצרת תחושה של חוסר שקט, תנועה והרגשה שמשהו קורה בציור.
- **קומפוזיציה פירמידלית** - קומפוזיציה בה המיקוד נמצא במרכז הציר האופקי, ובשליש העליון של התמונה. זוהי קומפוזיציה מאוזנת ונעימה לעין.
- **קומפוזיציה ספיראלית או לוליינית** – קומפוזיציה שבה העין נמשכת אחר צורת הספירלה.
- **קומפוזיציה מלאה all-over** – קומפוזיציה ללא מיקוד, על כל שטח הבד.

קומפוזיציה פתוחה

התנועה פורצת מעבר לגבולות הפורמט, העין שואפת להשלים את הצורות ע"י הדמיון.

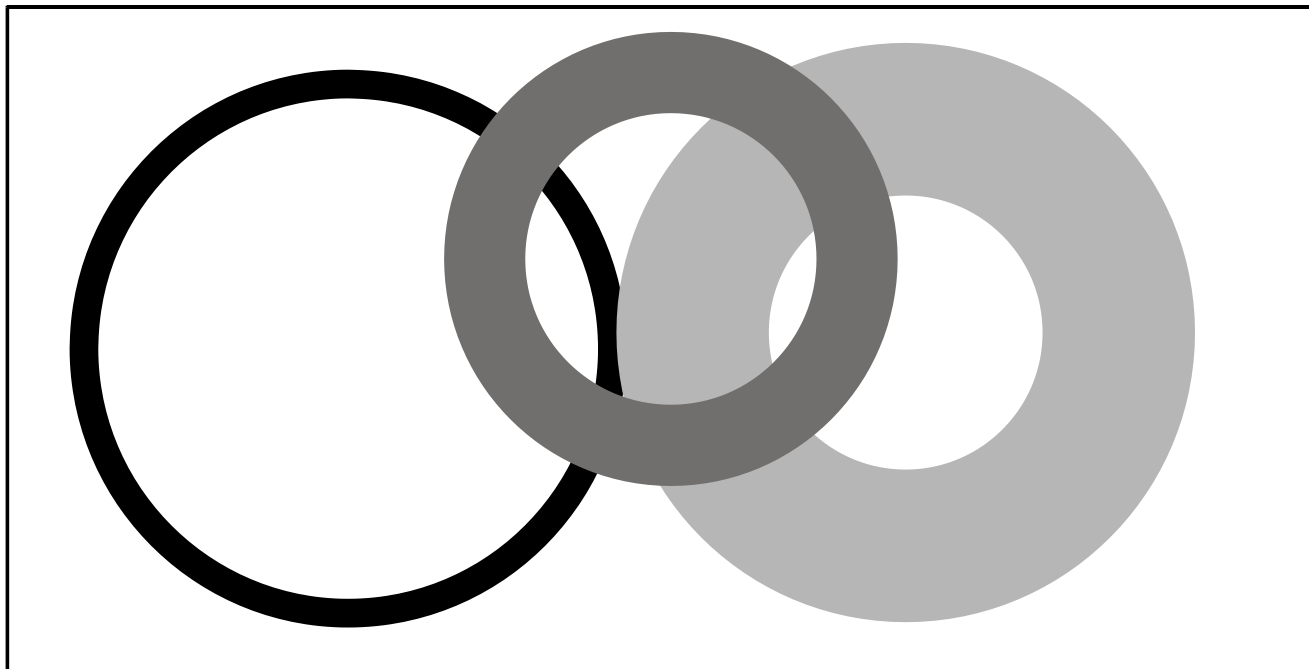

קומפוזיציה פתוחה

קומפוזיציה סגורה

הצורות יוצרות שלמות ביניהן בתחום הפורמט הנתון

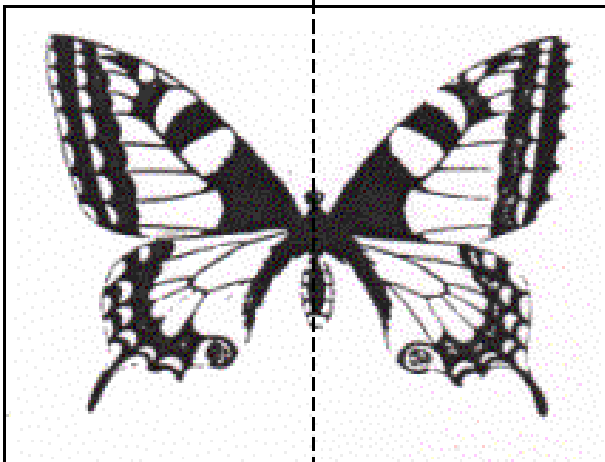
קומפוזיציה סגורה

קומפוזיציה סימטרית

כאשר שני חלקי היצירה זהים

- ציר הסימטריה - ציר הסימטריה מאפשר להעתיק צורה כך שהיא תישתקף באופן זהה בצד השני.
- צורה סימטרית היא צורה בעלת ציר סימטריה אחד או שניים.
- הסימטריה נותנת למסתכל תחושה של סטטיות - קומפוזיציה מרכזית.
- נהוג להשתמש בסימטריה כאשר רוצים לבטא בטחון, עוצמה. דוגמה לכך הוא סמל המאזניים.

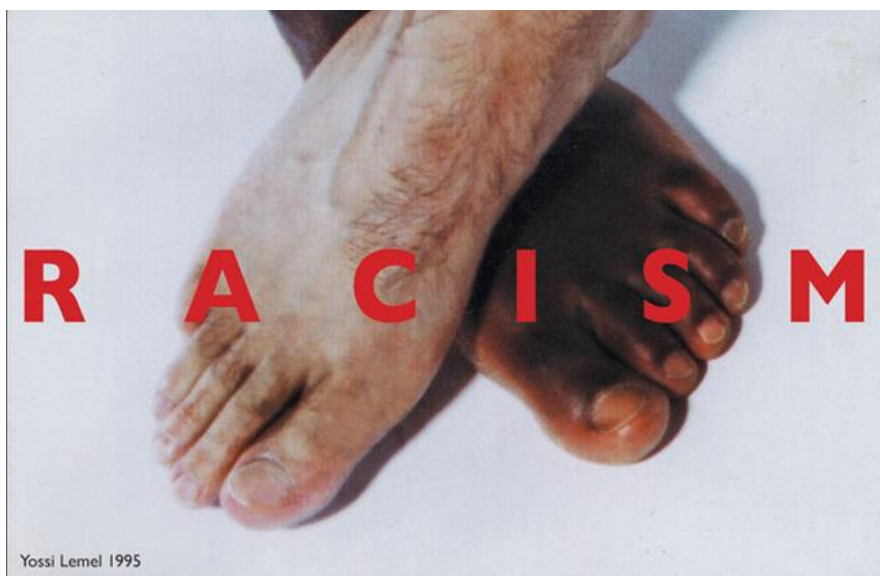

קומפוזיציה סימטרית

קומפוזיציה א-סימטרית

כאשר שני חלקי אינם זהים

קומפוזיציה מאוזנת

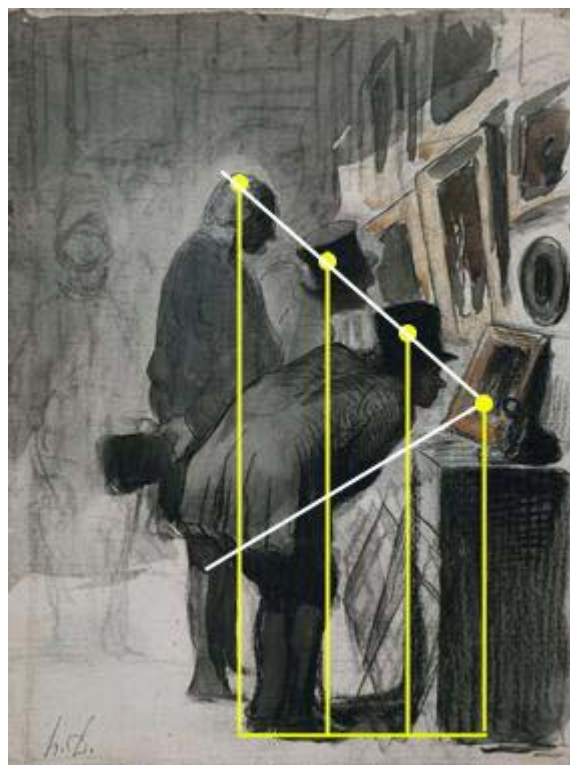
כאשר יש איזון בין שני חלקי התמונה

קומפוזיציה מאוזנת

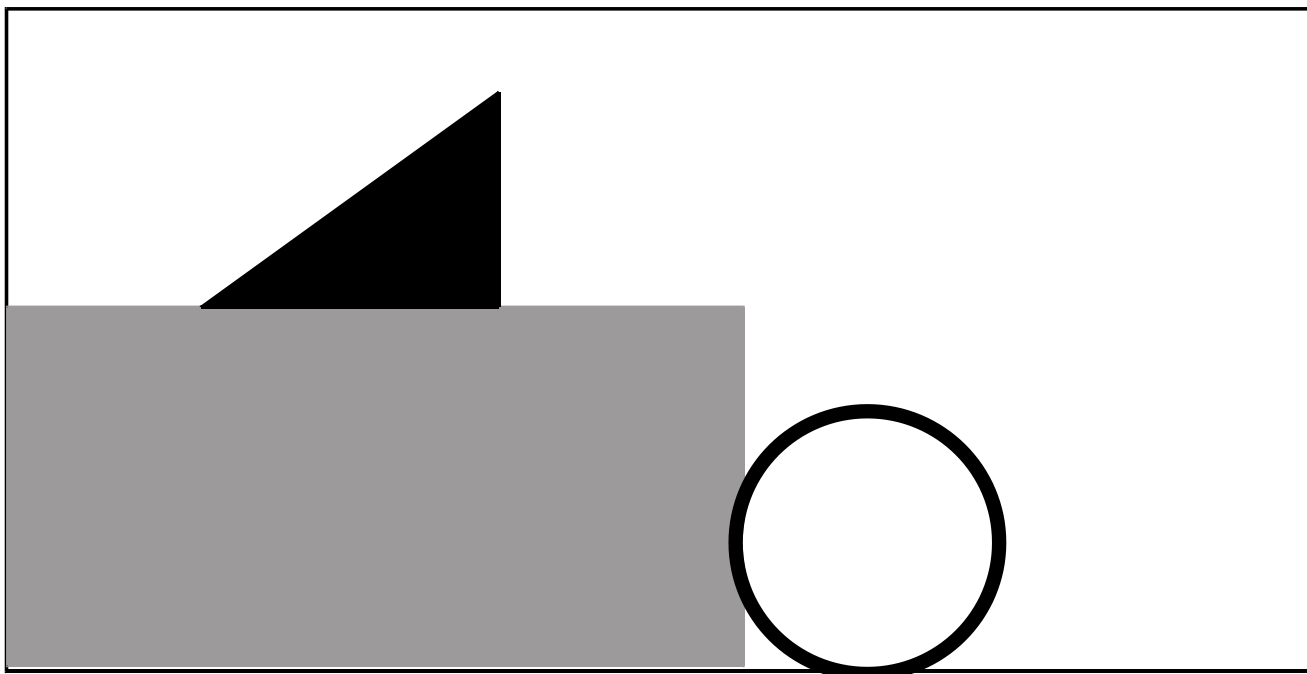

קומפוזיציה לא מאוזנת

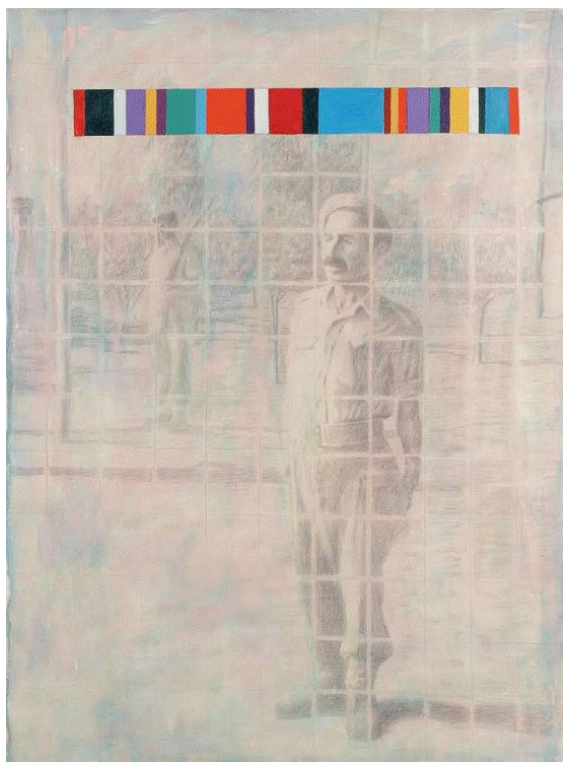

קומפוזיציה סטאטית

• נראית ללא תנועה כלל.

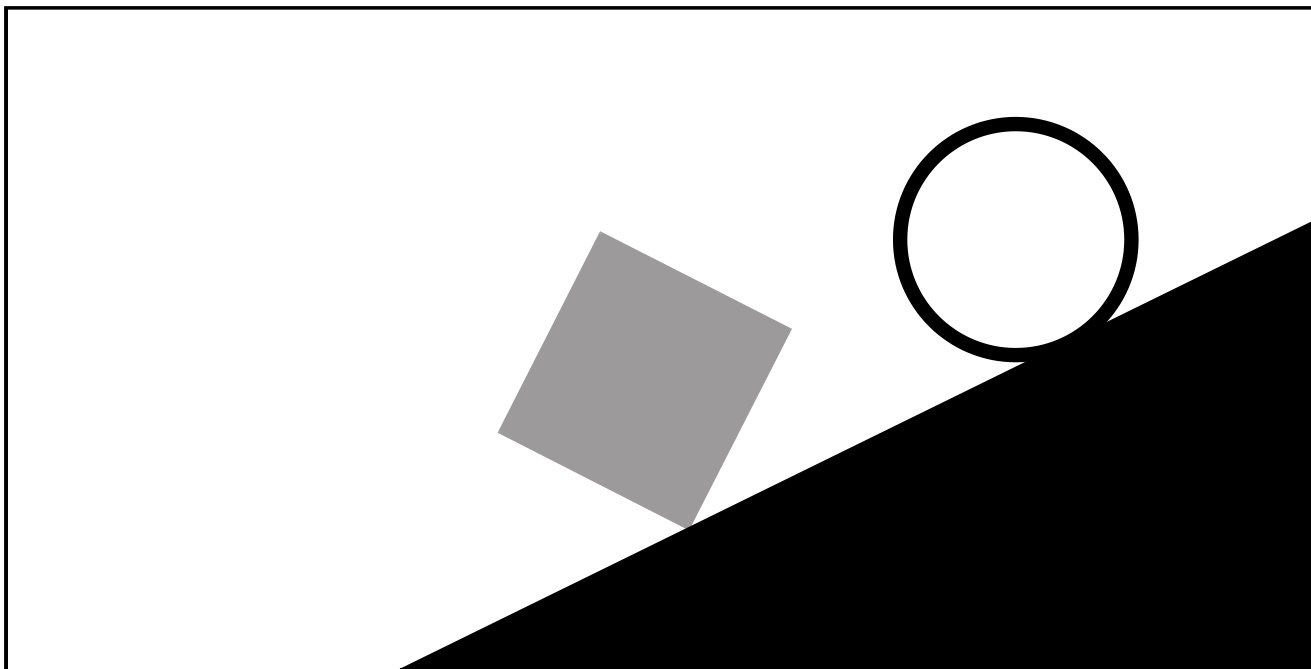

קומפוזיציה סטאטית

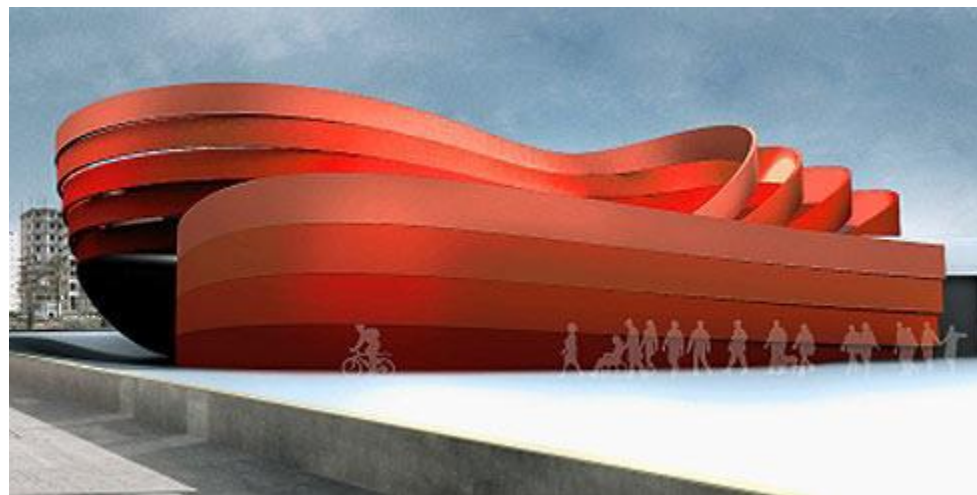

קומפוזיציה דינאמית

• נותנת תחושת **תנועה** לכיוונים שונים, חוסר יציבות

קומפוזיציה דינאמית

קומפוזיציה מרכזית

- עיקר העניין מתרכז במרכז

קומפוזיציה מקרית

• סידור האובייקטים איננו מתוכנן

קומפוזיציה אנכית

המבט נע בכיוון אנכי

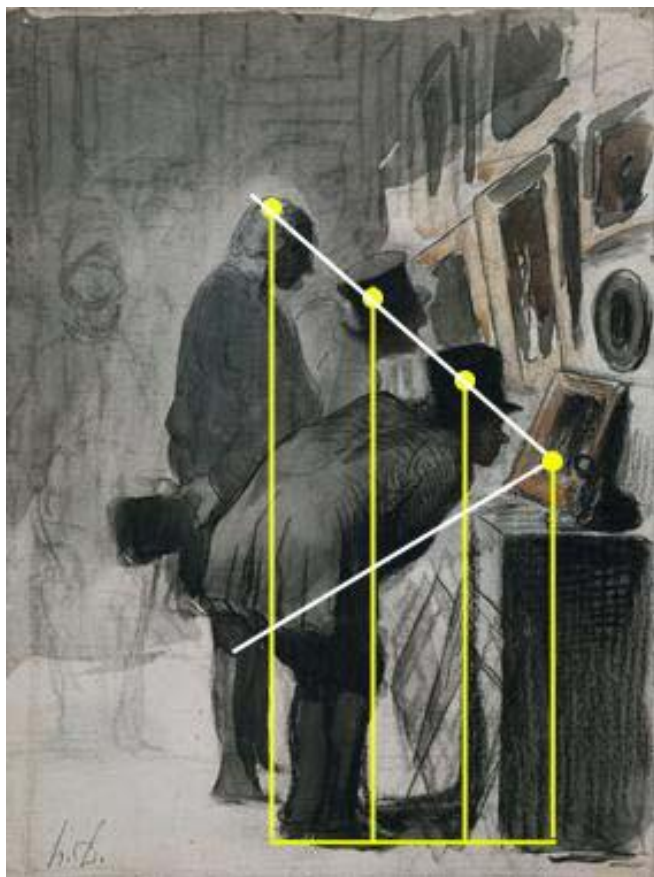
קומפוזיציה אופקית

המבט נע בכיוון אופקי

MIT DEM GLAUBEN
AN ENTWICKLUNG
AN EINE NEUE GE-
NERATION DER SCHAFFEN-
DEN WIE DER GENIEßEN-
DEN RUFEN WIR ALLE JU-
GEND ZUSAMMEN UND
ALS JUGEND, DIE DIE ZU-
KUNFT TRÄGT, WOLLEN
WIR UNS ARM:UND LEI-
BENSFREIHEIT VERSCHAF-
FEN GEGENÜBER DEN
WOHLANGESESSENEN AL-
TEREN KRAFTEN. JEDER GE-
HÖRT ZU UNS: DER UN-
MITTELBAR UND UNVER-
FÄLSCHT DAS WIEDER-
GIEBT, WAS IHM ZUM
SCHAFFEN DRAENGT

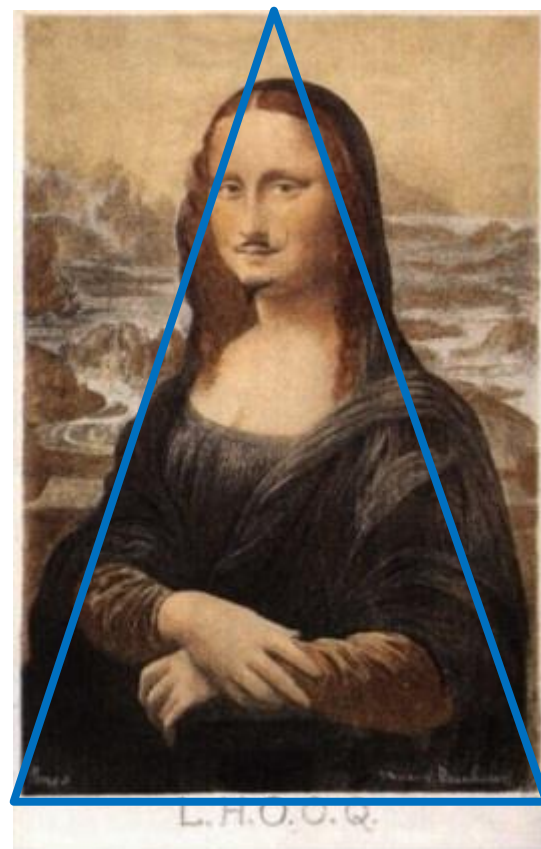
קומפוזיציה אלכסונית

כיוון התנועה הוא אלכסוני

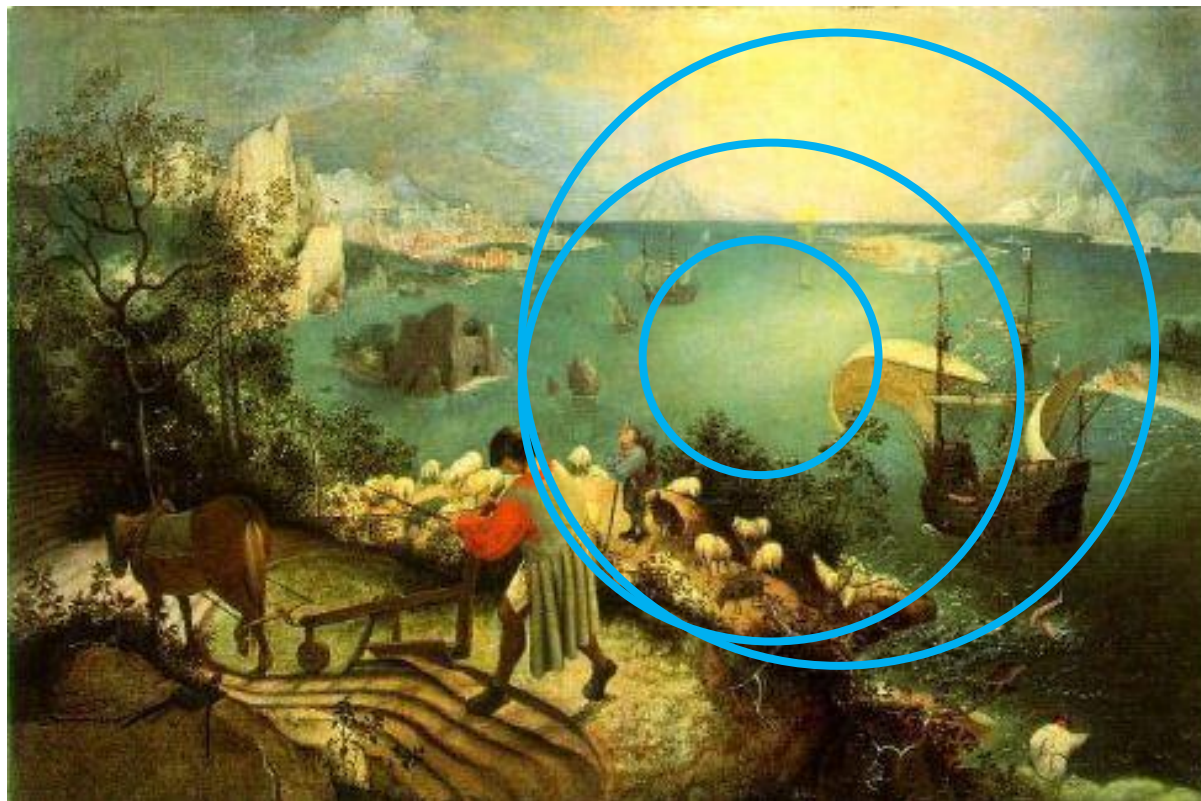
קומפוזיציה פירמדילית

קומפוזיציה בה המיקוד נמצא במרכז הציר האופקי, ובשליש העליון של התמונה.
זוהי קומפוזיציה מאוזנת ונעימה לעין.

קומפוזיציה ספיראלית

הגופים מאורגנים בצורה מעגלית, סגורה, היוצרת תחושה של ריכוז ומחזור. בדרך כלל משדרת תחושה של תנועה אינסופית.

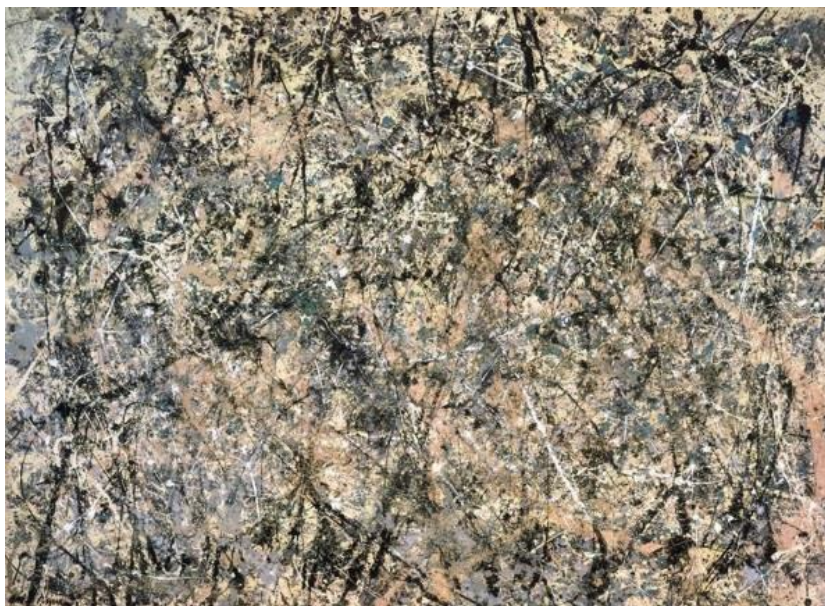
קומפוזיציה ספיראלית

הגופים מאורגנים בצורה מעגלית, סגורה, היוצרת תחושה של ריכוז ומחזור. בדרך כלל משדרת תחושה של תנועה אינסופית.

קומפוזיציה מלאה all over

הגופים מאורגנים בצורה מעגלית, סגורה, היוצרת תחושה של ריכוז ומחזור. בדרך כלל משדרת תחושה של תנועה אינסופית.

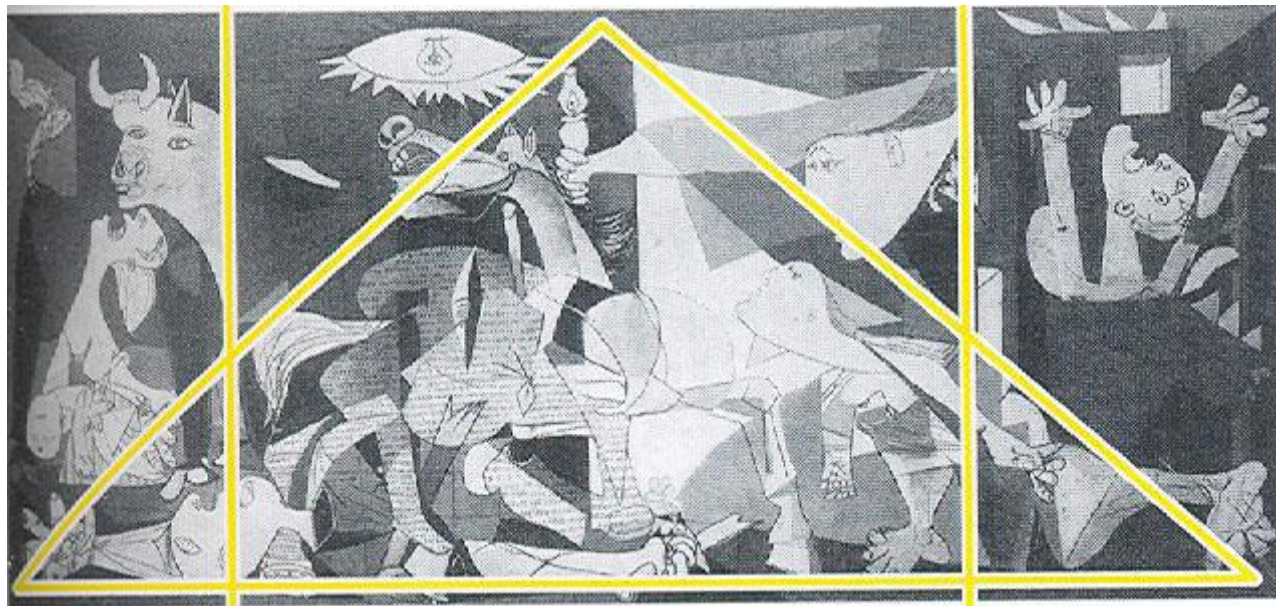

שאלה 1

לפניך הציור "גרניקה" של פיקאסו
ציין את סוגי הקומפוזיציה שבציור

פתרון שאלה 1

קומפוזיציה פתוחה
קומפוזיציה סגורה
קומפוזיציה סימטרית
קומפוזיציה מאוזנת
קומפוזיציה סטאטית
קומפוזיציה דינמית
קומפוזיציה מרכזית
קומפוזיציה מקרית
קומפוזיציה אנכית
קומפוזיציה אופקית
קומפוזיציה אלכסונית
קומפוזיציה פירמידלית
קומפוזיציה ספיראלית או לוליינית
קומפוזיציה מלאה all-over